

V neposredni bližini stoji izvozni stolp **Jožefovega jaška**, ki je danes zasut. Včasih je povezoval vseh petnajst obzorij do globine 380 m. Služil je za vstop rudarjev in izvoz rude iz jame. Od tod so rudo z **lokomotivami** prevažali do žgalnice. Od teh so danes 4 restavrirane in na ogled pod nakladalno postajo Jožefovega jaška. Lokomotive je leta 1957 nadomestila **žičnica**, ki je deloma ohranjena.

Jožefov jašek

Scopolijev spominski vrt

J. A. Scopoli

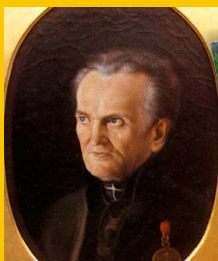
Kranjski volčič
(*Scopolia carniolica*)

B. Hacquet

Tevje
(*Hacquetia epipactis*)

F. P. Hladnik

Hladnikovka
(*Hladnikia pastinacifolia*)

Ob Jožefovem jašku je Muzejsko društvo idrijskim naravoslovcem v čast uredilo **Scopolijev spominski vrt**. Tu zelenijo in cvetijo redke rastlinske vrste iz bližnje okolice, ki so jih odkrili in opisali idrijski botaniki, ter številne druge rastline.

Po poti idrijskih naravoslovcev nas vodi markacija v podobi stiliziranega tevja. Po 2,5 km prijetne poti v senci dreves in ob vodnem kanalu Rake pridemo do jezua pri Kobili oz. do odcepa poti čez viseči most do Divjega jezera. Od tu lahko nadaljujemo pot po dolini Idrijce do kopališča pri Lajštu.

Pot ob Rakah

Viseči most

Informacije:

- Turistično informacijski center Idrija, Vodnikova 3
www.idrija-turizem.si, Tel.: 05/37 43 916
 - Mestni muzej Idrija, Prelovčeva 9
www.muzej-idrija-cerkno.si, Tel.: 05/37 26 600
 - Rudnik živega srebra Idrija, Bazoviška 2
www.rzs-idrija.si, Tel.: 05/37 43 920
- Ogledi za skupine po predhodnem dogovoru.

Izdal in založil: Za lokalno akcijsko skupino »LAS za razvoj«, Posoški razvojni center, Trg svobode 2, 5222 Kobarid, Občina Idrija • **Uredniški odbor:** Tadeja Bezeljak, Klavdija Hvala, Mojca Kavčič, Cvetko Koder, Martina Peljhan, Minka Rupnik • **Besedilo:** Marija Bavdaž, Mojca Kavčič, Martina Peljhan • **Lektoriranje:** Prolingus d.o.o. Ljubljana • **Izris zemljevidov:** Uroš Eržen • **Fotografije:** arhiv RŽS Idrija, arhiv ICRA d.o.o. Idrija, Samo Trebižan, Jože Bavcon, Jani Peternehl, Uroš Eržen, Jože Hanc, Martina Stupar • **Oblikovanje:** Silva Vovk Kete • **Grafična priprava:** Prograf • **Tisk:** R-tisk • **Naklada:** 4000 • Idrija, september 2009

Publikacijo so financirali: Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja – Evropa investira v podeželje in Občina Idrija.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

OB RAKAH

Po poti idrijskih naravoslovcev

Pridite,
vabimo vas
na pot ob
idrijskih Rakah.

Pot idrijskih naravoslovcev vodi ob desnem bregu Rak. Že konec 16. stoletja so pri Kobili zaježili reko Idrijco in zgradili prve **rake – vodni kanal**, ki je bil sprva speljan do središča mesta. Danes poteka le še od jezua pri Kobili do Kamšti. Sprva so bile Rake lesene, leta 1776 pa so jih obzidali s kamnom.

Zunanost idrijske Kamšti

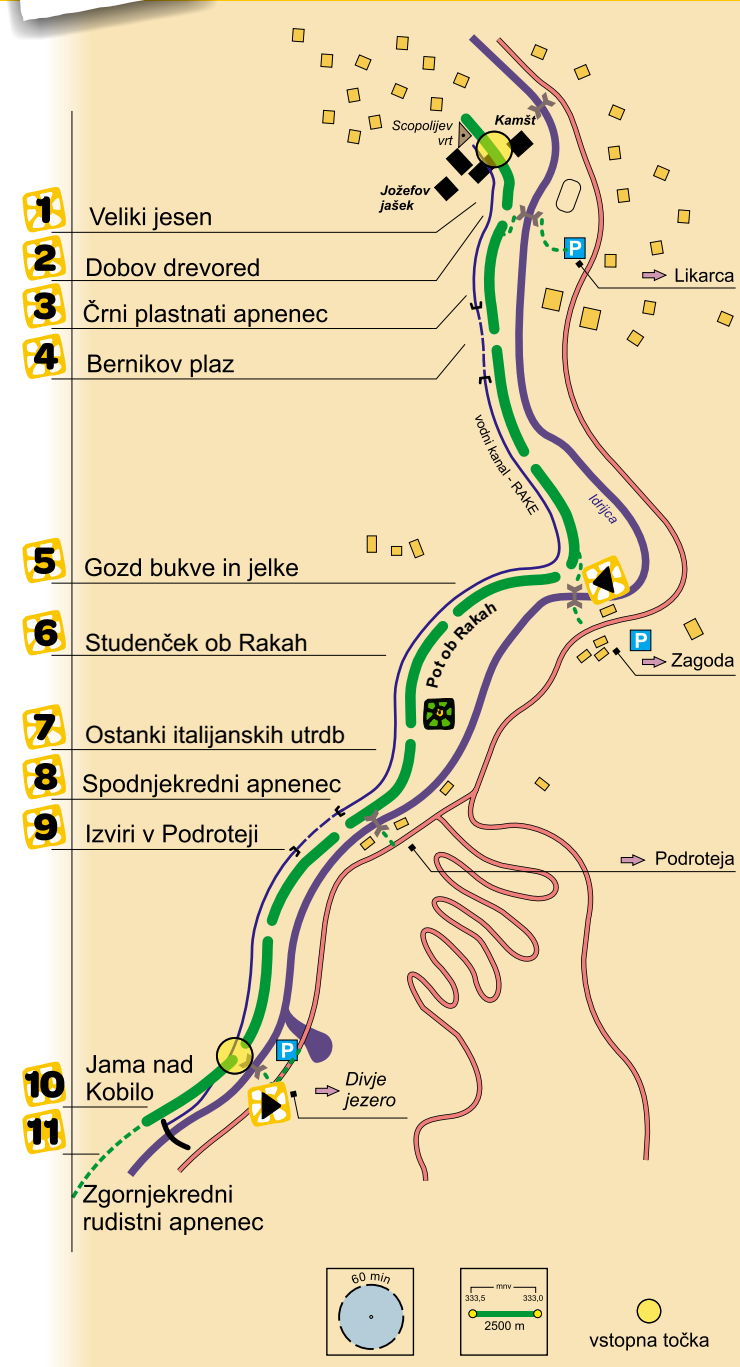

Jez pri Kobili

Kamšt - leseno vodno kolo

Vodni tok iz Rak je stoletja poganjal rudniške naprave »kamšti«, ki so črpale jamsko vodo in dvigovale rudo. Zadnje **kamšt**, ki je še ohranjena, so zgradili leta 1790 in je delovala neprekinjeno kar 160 let. Iz globine 283 m je črpala 300 litrov vode na minuto. S svojim ogromnim lesenim vodnim pogonskim kolesom premera 13,6 m je eden najpomembnejših tehniških spomenikov v Sloveniji in največja ohranjena tovrstna naprava v svetu.

1 Velikijesen

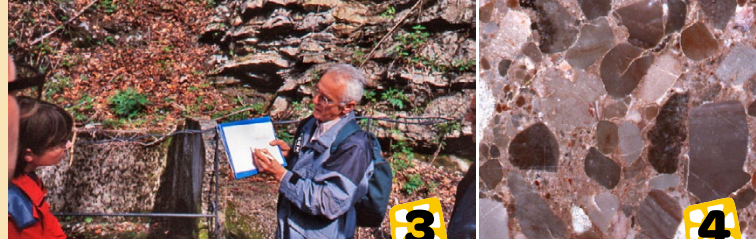
Je največji primerek velikega jesena (*Fraxinus excelsior*) pri nas. Visok je 30 m, premer debla znaša 1,30 m. Po skoraj treh stoletjih je še vedno vitalen.

2 Dobov drevored

Ob obzidavi Rak (l. 1770) so ob poti do studenčka zasadili **dobov drevored**. Dob je vrsta hrsta, za katerega so značilni dolgopecljati želodi. Ohranjeni so le še posamični mogočni dobi.

Pobočje, preko katerega poteka vodni kanal Rake, sestavlja več vrst kamnin, na katerih uspevajo različne gozdne in rastlinske združbe.

3 Črni plastnati apnenec

Ta kamnina je stara približno 233 milijonov let in gradi stene nad Rakami. Apnenec je nastajal v plitvih zaprtih zalivih – lagunah, in sicer iz neštetihi odmrlih morskih živali in manjših koralnih kop.

4 Bernikov plaz

Pot se rahlo dvigne do **Bernikovega plazu**, ki je leta 1959 zaradi močnega deževja zdrsel po neprepustnih karbonskih kamninah in odnesel Bernikovo domačijo, drevje pod njo ter kanal Rake. Od takrat se zarašča z grmovjem in mladim drevjem, rake pa so speljane skozenj po rovu. Tu opazimo bloke **konglomerata**. Sestavljajo ga prodniki apnenca in dolomita, ki jih povezuje peščeno kalcitno vezivo.

▶ Stopimo na **viseči most**, kjer se kaže **Idrijca** v vsej lepoti. Ta izvira pod Mrzlo Rupo, na severovzhodnem delu Trnovskega gozda na nadmorski višini 930 m.

5 Gozd bukve in jelke

Pot nas vodi skozi lepo vzdrževan **gozd bukve in jelke**, s primesjo smreke, češnje, javorja, gabra in dobov.

6 Studenček ob Rakah

Pri **studenčku** izvira odlična pitna voda ob stiku prepustnih apnencev in manj prepustnih dolomitov. Ker »je glih prau« hladna, so jo izkušeni stari »knapki« uporabljali za izdelavo tradicionalne knapovske pijače – geruša.

7 Ostanki italijanskih utrd

Ostanki vojaških objektov so z začetka 30. let prejšnjega stoletja, ko so Italijani utrjevali rapalsko mejo. Ohranjeni so protitankovski zid, bunker in stražarnica.

8 Spodnjekredni apnenec

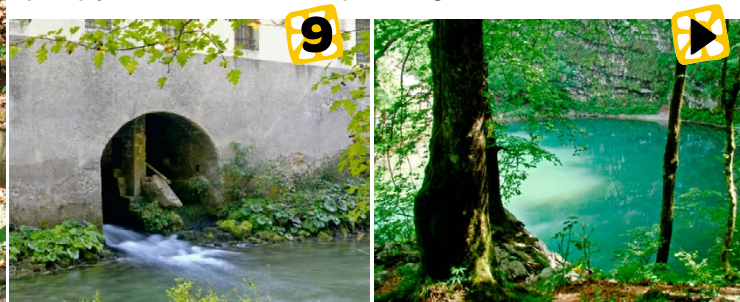
Na mestu pred Podrotejo se svet spremeni. Reka Idrijca si poglablja strugo v sklade svetlega apnenca, pobočja so strma, kamnita in zakrasela. Sivi **apnenec spodnjekredne starosti** je nastal pred 110 milijoni let v plitvem morju. Površje porašča gozdna **združba malega jesena in črnega gabra**, značilna za prisojno lego levega brega Rak. Površina skal je prekrita z lisami kamnoljubnih lišajev bradavičarjev.

9 Izviri v Podroteji

V prepustnih in lahko topljivih apnencih nastajajo značilni kraški pojavi. Ozmimo se na desni breg Idrijce, kjer se lepo vidijo močni **izviri Podroteje**.

Pot se nadaljuje skozi tipičen **bukov gozd z jelko**, ki lepo uspeva na karbonatni podlagi.

▶ Čez **viseči most čez Idrijco** pridemo do **Divjega jezera**, našega največjega kraškega izvira. Ob visokih vodah iz podzemeljskega rova bruhajo velike količine vode. Z zadnjimi potapljaškimi raziskavami so prišli do globine 160 m.

10 Jama nad Kobilu

Jama je bruhalnik; po deževju buči iz nje mogočen, pršeč slap vode, ki se izliva v Idrijco.

11 Zgornjekredni rudistni apnenec

Le nekaj metrov naprej od jezua pri Kobilu stopimo do apnenčaste stene, kjer najdemo fosilne ostanke rudistnih školjk. **Plastnati rudistni apnenec zgornjekredne starosti** je nastal pred približno 80 milijoni let v toplem, plitvem morju.

! **Pot je podrobno opisana v knjižici Ob Rakah, ki jo dobite na informacijskih točkah v Idriji.**